

Diskusjonen om dødsstraf fornylig har naturlig nok berørt forholdene under og etter siste krig ute og hjemme. - Paa den hjemlige arena har det ligget nær aa hende argumenter for dødsstraff fra okkupasjonstiden, hvor det nok paa begge sider foregik ting, som skulde kunne kvalifisere for slik straff.

Og her gjør sig gjældende misforstaaelser, som kanske ikke mange er opmerksomme paa og som er av en slik art, at de sterkt og unødig bidrar til aa opretholde det skisma i befolkningen, som ^mkrigen medførte. - Det gjælder bl.a. den gjængse antagelse at N.S. ~~var~~ ^{var} ~~re-~~præsntant for tyske interesser, og det i den gråd, at medlemmene lot sig benytte som spioner og angivere, og derfor/ogsaa var hjemfaldne til dødsstraff.

Saa utbredt er denne antagelse - bestyrket gjennom avisinnlegg i mange aar - at om man idag spør folk, hvad de har imot N.S., svarer saa-godtsom samtlige: "De var torturister og angivere". - Andet vet de ikke om hele bevegelsen og mener heller ikke, det er nødvendig. En debattant i gaarsdagens ordskifte hævde endog, at de, som var "forrædere" (N.S.?), var skyld i, at ^{mange} ~~flere~~ flere end nødvendig ble drept eller pint ihjel. - En anden skriver: "Uten hjelp av norske nazister vilde ~~vilde~~ tyskerne ikke kunnet rulle op saa meget av motstandsbevegelsen, som de gjorde."

Nu er saken inidlertid den, at tyskerne selvsagt vanskelig kunde bruke N.S.folk i sit "Abwehr" eller andre ⁿspiontjeneste og efter eget sigende heller ikke gjorde det paa noen faa, velkjendte og visstnok for det meste likviderte unntagelser nar. (Den kjente ^{"Rinnan"} ~~helt~~ var forøvrig ikke N.S.). Derimot brukte tyskerne folk utenfor N.S. og hadde, da freden kom, angivelig flere tusen slike batalte ^{en}agheter, men brændte katotaket paa Victoria Terrasse. (Bekreftet av tyskerne under kapitulasjonen og publisert i norsk presse - hvor siden uimotsagt).

Disse "gode nordmand" har ~~etterpaa~~ ~~gaa~~ gaaet frit iblandt os og er naturligvis like store N.S.-ætere som andre med større og mindre svin paa skogen i okkupasjonsaarene har vist sig mangen gang aa være. Men uten disse hjalp vilde tyskerne kanske ikke kunnet rulle op saa meget av motstandsbevegelsen, som de gjorde, skjont de var flinke nok selv.

Man kan kanskje forstå, at rettsindige N.S.-folk, som utvilsomt den aller største delen av dem var, ikke kan finne sig i å bli betraktet som skurker av værste sort - hvad man vel trygt kan betegne torturister og angivere som. De vil nok også ha sig frabedt å bli beskyldt for å være tilhængere av diktatur for diktaturets skyld og å ville gå tysker - nes erinder i ett og alt.

Skal de to grupper innen det norske folk noen gang komme på talefot, må misforståelse av denne art oppklares. - Samarbeidet med tyskerne bestod såvidt vites for det store flertal av N.S.s vedkommende - som for den berindige del av det tyske folk i deres okkuperte land etter krigen (Adenauer-tiden) - i å gjøre det beste ut av situasjonen for land og folk. "Gi av kald på vor frihet (en stund) for å vinne den" (Goethe).

fremdeles
Hvis det virkelig er dem, som/a taat pris vil N.S. tillivs, maatte det vel kunne finne' andet å peke på end disse grove og i høieste grad saarende - og under henvisning til ovenstaaende altså misvisende beskyldninger .

Vil man derimot advare mot gjentakelse av befolkningens adferd som helhet i okkupasjonsaarene, bør vel også tas med sligt som de berømme- lige "tyskerarbeidere" (gode nordmenn, som for god betaling frivillig hjalp tyskerne med flyplasser til å bombe andre gode nordmenn fra), likesom også de kjente sabotasjehandlingar med skade på liv og eiendom og direkte mord i "Rjennefronten"s regi (av Scharffenberg beteg- net som mer til skade enn til gavn for det norske folk) og som medførte tyske repressalier med de grusomme og inhumane følger, det fik bl.a. med ytterligere tap av menneskeliv.

--- Det synes nu påkravet med en mere åpen diskusjon om disse spørsmål, end det hittil har vært mulig å få (kanskje ikke minst p.g. av parolen om "ro omkring rettsoppgjøret" X .

Oslo 5/2 - 1978.

Th. Ø.

Th. Østrem